

Onderwerp: Verkiezingsprogramma Tweede Kamer 2025

Geachte leden van de programmacommissie,

De Rotterdamse haven heeft een gunstige ligging aan de Noordzee met verbindingen via water, weg, buisleiding en spoor tot diep in Europa. We hebben een weerbare en veerkrachtige zeehaven met een sterk geïntegreerd industriecluster, een combinatie die sterk bijdraagt aan leveringszekerheid van energie, voedsel, grondstoffen en goederen. Zo draagt de Rotterdamse economische motor bij aan het verdienvermogen van Nederland. Het havenindustriële complex in Rotterdam zorgt in Nederland direct en indirect voor 192.000 banen en levert een forse bijdrage van ca. 30 miljard euro aan het BNP.

Op de lange termijn kan de Rotterdamse haven deze rol alleen blijven vervullen als de transitie naar een klimaat-neutrale haven kan slagen. Voor die uitdaging staan de bedrijven in de Rotterdamse haven en het Havenbedrijf spant zich in - vanuit zijn rol als beheerder en ontwikkelaar van de Rotterdamse haven - om de transitie te faciliteren en te versnellen. Het succes van deze transitie bepaalt voor een belangrijk deel of nationale en Europese klimaatdoelstellingen worden behaald. De transitie van onze economische en logistieke motor biedt volop strategische kansen voor Nederland, maar daarvoor moeten de omstandigheden dringend verbeteren. Investeringsbeslissingen die voorbereid worden in het bedrijfsleven hebben tijd en zekerheid nodig. De aangekondigde bedrijfssluitingen in de (basis)chemie in Rotterdamse haven zijn zorgwekkend voor zowel de energietransitie als de strategische autonomie van Nederland.

Bedrijven in de haven kampen met stikstofproblematiek, beperkte netcapaciteit en hoge energiekosten. Geopolitieke ontwikkelingen hebben hun weerslag op de haven en onderstrepen het belang van een krachtig logistiek, energie- en industriecluster. Marktverstoringen leiden ertoe dat bedrijven duurzame ontwikkelingen in Nederland pauzeren of afblazen. Mario Draghi riep in zijn rapport op tot meer samenwerking voor een concurrerende Europese economie. Zijn rapport benadrukt de noodzaak van forse investeringen in innovatie, klimaat-energiebeleid en veiligheid en biedt belangrijke bouwstenen voor het herstel van de concurrentiekracht van de EU. Alleen met daadkrachtige ondersteuning vanuit de overheid en met Europese samenwerking op het gebied van strategische autonomie is de haven toekomstbestendig.

Havenbedrijf Rotterdam N.V. brengt daarom graag de volgende punten onder uw aandacht:

Houd de economische motor in Nederland draaiend voor toekomstig verdienvermogen

Een concurrerend investeringsklimaat is noodzakelijk voor leveringszekerheid van goederen en energie, het versterken van strategische autonomie en de financiering van maatschappelijke opgaven. De Clean Industrial Deal van de Europese Commissie bevat concrete voorstellen om van decarbonisatie een aanjager van groei voor de Europese industrie te maken en roept lidstaten op hiermee snel stappen te zetten. In Nederland is er op de korte termijn dringend behoefte aan daadkracht op de volgende dossiers:

- De Nederlandse **energiekosten zijn te hoog** ten opzichte van de concurrerende regio's, hoge Nederlandse nettarieven ondergraven de concurrentiekracht en belemmeren investeringen in verduurzaming.
- Momenteel leiden **contraproductieve nationale koppen op Europees beleid** - zoals de Nederlandse extra CO₂-heffing op het EU-emissiehandelssysteem – ertoe dat bedrijven investeringen in verduurzaming niet in Nederland, maar net over de grens en in andere werelddelen doen. De druk op Nederlandse producenten is daardoor hoger dan elders in Europa terwijl de markt voor deze duurzame producten onvoldoende tot ontwikkeling komt.
- **Nederland en de Rotterdamse haven zijn verlamd door stikstof**. Haal Nederland van het stikstofsloot zodat vergunningen weer verleend kunnen worden. Door de recente rechterlijke uitspraken over intern salderen is zeer grote onzekerheid ontstaan in de Rotterdamse haven. Een recente uitvraag leerde dat voor 7 miljard euro aan lopende en afgeronde projecten wordt beïnvloed, terwijl bij nieuwe projecten ter waarde van 11 miljard euro bedrijven te maken krijgen met onzekerheden die investeringen vertragen of doen uitstellen. Neem snel besluiten op gebiedsgerichte oplossingen en benut de kansen die Europees beleid, zoals de REDIII en NZIA, bieden. Alle houdbare oplossingen in het stikstofdossier beginnen bij een geborgd pakket aan emissiereductiemaatregelen in combinatie met natuurherstelmaatregelen.
- Zorg dat **snelle vergunningverlening** mogelijk wordt. Als staatsdeelneming spannen we ons in om de realisatie van het rijksbeleid op de energie- en grondstoffentransitie aan te jagen. Toch zien we keer op keer dat projecten en investeringen in de energie- en grondstoffentransitie worden geconfronteerd met langdurige vergunningsprocessen.

Houd de transitie gaande met langjarig en consistent beleid voor een klimaatneutraal cluster

De transitie naar een toekomstbestendig cluster is voor een groot deel afhankelijk van het concurrerend vermogen van de huidige bedrijven die nu zorgen voor leveringszekerheid in Europa van energie, voedsel en grondstoffen en goederen en werken aan de energie- en grondstoffentransitie. De infrastructuur wordt nu gerealiseerd: het waterstofnetwerk Rotterdam, DRC-buisleidingen, extra netcapaciteit, CO₂-transport- en opslagproject Porthos, aanleg van de warmteleiding, walstroom voor de zeevaart en laadpalen voor vrachtauto's. Met deze infrastructurele randvoorwaarden zijn we er niet; voor daadwerkelijke, grootschalige investeringen van bedrijven in hernieuwbare brandstoffabrieken, plasticrecycling en waterstofproductie en -importfaciliteiten is naast de bovengenoemde korte termijn vraagstukken een stabiel en toekomstbestendig klimaat- en energiebeleid nodig.

- **Consistent beleid is cruciaal voor het terugwinnen van het vertrouwen in het vestigingsklimaat van Nederland**. Daarom is het van belang om door te gaan met de uitvoering van programma's als het **Nationaal Programma Verduurzaming Industrie**, het **Nationaal Plan Energiesysteem**, het **Nationaal Programma Energie Hoofdstructuur** en de **MIEK-projecten**. Kijk waar versnelling mogelijk is en waar een duidelijk stimuleringskader kan worden geboden. Niet alleen voor bedrijven, maar ook voor clusters, in het belang van alle Nederlandse industrie.

- In Rotterdam wordt gewerkt aan productie en import van CO₂-arme waterstof, ter vervanging van fossiele moleculen. **Om nieuwe productie te faciliteren en voor aansluiting van import op Europese initiatieven is politieke ondersteuning en een goed regelgevend en financieel instrumentarium noodzakelijk.** Om de waterstofmarkt verder op te bouwen is het van belang om op Europees niveau de vraag naar duurzame eindproducten te stimuleren. Daarnaast kan Nederland zijn kansen als waterstofhub voor Noordwest-Europa verzilveren door verder te investeren in vitale infrastructuur; zowel de verbinding via pijpleidingen tussen industrieclusters in Nederland en buurlanden, als in de havens voor de conversie van geïmporteerde waterstofdragers (terminals en krakers, conversie naar gasvormige waterstof).
- De Rotterdamse haven werkt via een regionaal samenhangende aanpak van projecten en instrumenten aan versnelde CO₂-reductie in een duurzaam, concurrerend en weerbaar industrieel cluster. Het tijdig beschikbaar krijgen van betaalbare energie is daarbij een essentiële randvoorwaarde voor het cluster om bedrijven tot investeringen te bewegen. Deze aanpak noemen we *Recharge Rotterdam* als uitvoering van de 'regionale clusteraanpak maatwerk'. **Beleidsmatige ondersteuning van deze clusteraanpak met een integraal plan voor de lange termijn is cruciaal voor succes.**

Bouwend aan het fundament voor leveringszekerheid: ruimte, logistiek, veiligheid en werk

In het kader van het NOVEX-gebied Rotterdamse haven legt het Havenbedrijf met betrokken overheden de ruimtelijke puzzel voor de transitie van de haven - in goede balans met de leefomgevingskwaliteit en woningbouwopgaven in de regio. Denk hierbij ook aan ruimte voor defensie en ruimte die nodig is voor de overstap naar een circulaire economie. Voor de transitie van de haven is zowel fysieke ruimte als (milieu)gebruiksruimte nodig. Verschuiving van wegtransport naar spoor, binnenvaart en buisleiding blijven de komende jaren belangrijke aandachtspunten voor de haven, evenals grootschalig onderhoud van infrastructuur, het verzekeren van robuuste logistieke systemen en (sociale) veiligheid. Mensen maken de haven: investeren in het opleiden van technisch en IT- personeel is cruciaal. Als beheerder en ontwikkelaar van de haven zet het Havenbedrijf zich, met de bedrijven in het havengebied en partners, actief in op onderstaande opgaven. Samenwerking met de overheid is bepalend voor het succes:

- **Het is cruciaal dat in de Nota Ruimte de noodzakelijke ontwikkelingen voor de transitie van de haven voldoende zijn geborgd.** De ombouw van grote industriële installaties kost jaren, waarbij de benodigde ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en bijbehorende infrastructuur aan de voorkant moet worden gepland en niet achteraf ingepast. Daarnaast zijn er nieuwe ruimtevragers uit nationale programma's, zoals defensie, kernenergie en windenergie van zee met omzetting naar waterstof in de haven. De ruimteopgave van de Rotterdamse haven is om die reden urgent en fors.
- Het Havenbedrijf ervaart nu al een ruimtetekort in de transitie en veel analyses geven aan dat dat ruimtetekort reëel is. Daarom gaan we samen met rijk en regio (de NOVEX-partners) de mogelijke **oplossingen voor het ruimtevraagstuk verkennen** volgens de MIRT systematiek, waaronder het intensiveren en optimaliseren van het ruimtegebruik van het haven- en industriegebied, het benutten van regionale bedrijventerreinen en een eventuele uitbreiding zeewaarts. Mocht uit de verkenning blijken dat zeewaartse uitbreiding nodig is, dan dient er met hoge snelheid en veel daadkracht gewerkt te gaan worden aan deze uitbreiding van de Maasvlakte.
- Nederland heeft belang bij een weerbare en veerkrachtige haven die economische schommelingen, disrupties van toeleveringsketens, onverwachte wereldwijde gebeurtenissen (denk aan energiecrisis, coronacrisis) en gevolgen van klimaatverandering kan opvangen. **Investeringen in renovatie en onderhoud van de belangrijkste goederen- en defensiecorridors en in nieuwe projecten via het MIRT zijn cruciaal** om de Nederlandse economische motor draaiende te houden en de weerbaarheid te versterken.

- In de Rotterdamse haven zijn verschillende spoorprojecten die bijdragen aan verdere verduurzaming en veiligheid van transport. Desalniettemin is de situatie van het spoorgoederenvervoer in Nederland zorgelijk. **Om het spoorgoederenvervoer in Nederland concurrerend te houden is blijvende aandacht voor gebruikskosten van het spoor ten opzichte van andere modaliteiten en buurlanden van groot belang.**
- Bijna alle grote, drukke logistieke knooppunten in en rond een haven zijn aantrekkelijk voor criminelen; deze (drugs)criminaliteit heeft een zeer negatieve impact op de samenleving en de veiligheid van mensen die werken in de haven. Met de vertrouwensketen is in 2024 een gesloten logistieke keten met enkel geautoriseerde partijen ontstaan. **Een blijvende en stabiele inzet van mensen en middelen bij politie, Douane en OM is nodig in het belang van de bescherming van bedrijven, havenmedewerkers en de maatschappij.**
- De komende jaren verandert de arbeidsmarkt in de haven en industrie, door de energietransitie, grondstoffentransitie en digitale transitie. We willen de haven verbinden met de omgeving en een evenwichtige en inclusieve arbeidsmarkt bevorderen. **Investerings in het opleiden van technici en IT-talent en in leer/werk-onderwijs en een evenwichtige en inclusieve arbeidsmarkt die toegankelijk is voor een breder arbeidspotentieel is cruciaal.** Zet daarbij ook in op het omscholen van personen met een praktijkberoep, het opleiden en toeleiden naar werk van statushouders en het stimuleren van innovaties voor een hogere arbeidsproductiviteit.

Rol Havenbedrijf Rotterdam

Wij streven naar duurzame economische en maatschappelijke waardecreatie in samenwerking met onze klanten en partners. De inzet van de Nederlandse overheid, het kabinet en de Tweede Kamer zijn daarbij van groot belang: een succesvolle Rotterdamse haven vraagt daadkrachtig en ondersteunend overheidsbeleid, met focus op uitvoering. Het Havenbedrijf Rotterdam is van harte bereid suggesties voor concrete oplossingen met u te delen. We gaan hierover graag in gesprek en wensen u en uw partij veel succes met het opstellen van uw verkiezingsprogramma.

Hoogachtend,
Havenbedrijf Rotterdam N.V.

Boudewijn Siemons
CEO